Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2024/613

7.3.2024

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION (EU) 2024/613

av den 18 december 2023

om Litauens utkast till uppdaterad integrerad nationell energi- och klimatplan för perioden 2021–2030 och om Litauens åtgärders förenlighet med unionens klimatneutralitetsmål och med att säkerställa framsteg med anpassningen

(Endast den litauiska texten är giltig)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 ([1]), särskilt artikel 9.2 och artikel 14.6,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 ([2]), särskilt artikel 7.2, och

av följande skäl:

Rekommendationer om Litauens utkast till uppdaterad integrerad nationell energi- och klimatplan för perioden 2021–2030

(1) Litauen lämnade in sitt utkast till uppdaterad integrerad nationell energi- och klimatplan den 28 juni 2023.

(2) I artikel 3 i förordning (EU) 2018/1999 (*förordningen om styrningen av energiunionen*) och bilaga I till samma förordning fastställs de uppgifter som ska ingå i de uppdaterade integrerade nationella energi- och klimatplanerna. I december 2022 antog kommissionen vägledningen för medlemsstaterna avseende förfarandet för och omfattningen av utarbetandet av utkast till och slutliga uppdaterade nationella energi- och klimatplaner ([3]). I vägledningen fastställdes goda metoder och en översikt över följderna av den senaste tidens politiska, rättsliga och geopolitiska utveckling på energi- och klimatpolitikens område.

(3) I samband med REPowerEU-planen ([4]), och som en del av 2022 och 2023 års europeiska planeringsterminer, har kommissionen starkt betonat medlemsstaternas energi- och klimatrelaterade reformer och investeringsbehov för att öka energitryggheten och den ekonomiska överkomligheten genom att påskynda den gröna och rättvisa omställningen. Detta återspeglas i landsrapporterna för Litauen 2022 och 2023 ([5]) och i rådets rekommendationer till Litauen ([6]). Medlemsstaterna bör beakta de senaste landsspecifika rekommendationerna i sina slutliga uppdaterade integrerade nationella energi- och klimatplaner.

([1]) EUT L 328, 21.12.2018, s. 1.
([2]) EUT L 243, 9.7.2021, s. 1.
([3]) Kommissionens tillkännagivande om vägledning för medlemsstaterna vid uppdateringen av de nationella energi- och klimatplanerna för 2021–2030 (EUT C 495, 29.12.2022, s. 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 617 final, SWD(2023) 615 final.
([6]) Rekommendationer till rådets rekommendationer COM(2022) 617 och COM(2023) 615 final.

(4) Kommissionens rekommendationer vad gäller att uppnå nationella mål inom ramen för förordningen om ansvarsfördelning ([7]) grundar sig på sannolikheten att medlemsstaterna kommer att respektera målen för 2030, med beaktande av reglerna för användning av flexibiliteter enligt samma förordning.

(5) Kommissionens rekommendationer vad gäller avskiljning, lagring och användning av koldioxid syftar till att få en översikt över den planerade användningen av denna teknik på nationell nivå, inbegripet information om de årliga volymer av koldioxid som man planerar att avskilja fram till 2030, uppdelat på utsläppskällor i de anläggningar som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG ([8]) respektive andra källor, såsom biogena källor eller direkt avskiljning av koldioxid från luft, om planerad infrastruktur för koldioxidtransport och om eventuell lagringskapacitet och injektionsvolymer för koldioxid som man planerar ska finnas tillgängliga på nationell nivå 2030.

(6) Kommissionens rekommendationer vad gäller resultaten inom ramen för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 ([9]) om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (*LULUCF-förordningen*) handlar om hur medlemsstaterna uppfyller ”åtagandet att inte generera nettoutsläpp” för perioden 2021–2025 (period 1) och sina nationella mål för perioden 2026–2030 (period 2), med beaktande av reglerna för användning av flexibiliteter i den förordningen. Kommissionen beaktar även i sina rekommendationer att eventuella extra utsläpp under period 1 inom ramen för LULUCF-förordningen automatiskt kommer att överföras till förordningen om ansvarsfördelning.

(7) För att klimatanpassningen i tillräcklig grad ska bidra till att energimål och mål för begränsning av klimatförändringarna uppnås är det nödvändigt att identifiera potentiella klimatförändringsrelaterade faror och analysera klimatsårbarheter och klimatrisker som kan påverka berörda områden, befolkningsgrupper och sektorer. Kommissionens rekommendationer om anpassningen beaktar i vilken utsträckning Litauen har integrerat anpassningsmål i sin uppdaterade nationella energi- och klimatplan, där målen tar hänsyn till olika klimatrisker som kan hindra landet från att uppnå målsättningarna och målen för energiunionen. Om särskilda styrmedel och åtgärder för anpassning inte planeras och genomförs finns det en risk att målsättningarna inom ramen för energiunionens dimensioner inte uppnås. Vattenförvaltning under föränderliga klimatförhållanden bör ägnas särskild uppmärksamhet eftersom det finns risk för störningar i elförsörjningen när översvämningar, värme och torka påverkar energiproduktionen.

(8) Kommissionens rekommendationer avseende ambitionsnivån när det gäller förnybar energi utgår från den formel som fastställs i bilaga II till förordning (EU) 2018/1999, vilken bygger på objektiva kriterier, och från de viktigaste styrmedel och åtgärder som saknas i Litauens utkast till uppdaterad nationell energi- och klimatplan för att landet på ett kostnadseffektivt sätt, utan dröjsmål, ska kunna uppnå sitt nationella bidrag till unionens bindande mål för förnybar energi på minst 42,5 % till 2030, med en gemensam strävan att öka denna andel till 45 % enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 ([10]) om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor. Kommissionens rekommendationer bygger också på Litauens bidrag till de specifika mål som anges i

([7]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/842 av den 30 maj 2018 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 156 19.6.2018, s. 26), i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/857 av den 19 april 2023 om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) 2018/1999 (EUT L 111, 26.4.2023, s. 1).

([8]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

([9]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 och om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 och beslut nr 529/2013/EU (EUT L 156, 19.6.2018, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/839 av den 19 april 2023 om ändring av förordning (EU) 2018/841 vad gäller tillämpningsområdet, förenkling av reglerna för rapportering och efterlevnadskontroll och fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och av förordning (EU) 2018/1999 vad gäller förbättrad övervakning, rapportering, uppföljning av framsteg och översyn (EUT L 107, 21.4.2023, s. 1).

([10]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82), i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

artiklarna 15a, 22a, 23, 24 och 25 i det sistnämnda direktivet samt tillhörande styrmedel och åtgärder för att snabbt kunna införliva och genomföra det. Rekommendationerna avspeglar hur viktigt det är att utarbeta en övergripande långsiktig strategi för användningen av förnybar energi, och särskilt vindkraft, för att öka synligheten för europeisk tillverkningsindustri och europeiska nätoperatörer i enlighet med EU:s paket om europeisk vindkraft ([11]).

(9) Kommissionens rekommendationer vad gäller det nationella bidraget till energieffektivitet bygger på artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet ([12]) samt på den formel som fastställs i bilaga I till det direktivet och tillhörande styrmedel och åtgärder för att genomföra det.

(10) I sina rekommendationer ägnar kommissionen särskild uppmärksamhet åt målen, målsättningarna och bidragen samt tillhörande styrmedel och åtgärder för att genomföra REPowerEU-planen, i syfte att snabbt kunna fasa ut beroendet av ryska fossila bränslen. Lärdomarna från genomförandet av paketet ”Spara gas för en trygg vinter” ([13]) beaktas också i rekommendationerna. Rekommendationerna avspeglar den absoluta nödvändigheten av att göra energisystemet mer resilient mot bakgrund av de skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 ([14]) om riskberedskap inom elsektorn och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 ([15]) om försörjningstryggheten för gas samt i enlighet med kommissionens rekommendation om energilagring ([16]).

(11) Kommissionens rekommendationer beaktar behovet av att påskynda integreringen av den inre energimarknaden för att öka flexibiliteten och stärka och skydda konsumenterna. Kommissionens rekommendationer tar även upp vikten av att bedöma antalet energifattiga hushåll i enlighet med kraven i artikel 3 i förordning (EU) 2018/1999 och kommissionens rekommendation (EU) 2023/2407 ([17]).

(12) Kommissionens rekommendationer avspeglar vikten av att säkerställa tillräckliga investeringar i forskning om och innovation inom ren energi för att främja utvecklingen och tillverkningskapaciteten på dessa områden, inbegripet lämpliga styrmedel och åtgärder för energiintensiva industrier och andra företag; i rekommendationerna betonas även behovet av kompetensutveckling av arbetskraften till nettonollindustrin för att trygga en stark, konskurenskraftig och grön ekonomi inom unionen.

(13) Kommissionens rekommendationer bygger vidare på åtagandena enligt Parisavtalet att minska användningen av fossila bränslen samt framhåller vikten av att fasa ut subventioner för fossila bränslen.

(14) Kommissionens rekommendationer om investeringsbehov bygger på bedömningen av huruvida utkastet till uppdaterad plan ger en allmän översikt över investeringsbehoven för att uppnå målsättningarna, målen och bidragen för energiunionens alla dimensioner, anger finansieringskällor, med åtskillnad mellan privata och offentliga källor, redogör för investeringar som är förenliga med Litauens återhämtnings- och resiliensplan, Litauens territoriella plan för en rättvis omställning och de landsspecifika rekommendationerna 2022–2023 som utfärdats inom ramen för den europeiska planeringsterminen och innehåller en tillförlitlig makroekonomisk bedömning av planerade styrmedel och åtgärder. Den nationella energi- och klimatplanen bör säkerställa transparens och förutsebarhet i fråga om nationella styrmedel och åtgärder, i syfte att främja investeringssäkerhet.

([11]) Meddelande om EU:s handlingsplan för vindkraft, COM(2023) 669 final, 24.10.2023, och meddelande om uppnående av EU:s mål vad gäller förnybar energi till havs, COM(2023) 668 final.

([12]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1).

([13]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, ”Spara gas för en trygg vinter”, COM(2022) 360 final.

([14]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 av den 5 juni 2019 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG (EUT L 158, 14.6.2019, s. 1).

([15]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1938 av den 25 oktober 2017 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas och om upphävande av förordning (EU) nr 994/2010 (EUT L 280, 28.10.2017, s. 1).

([16]) Kommissionens rekommendation av den 14 mars 2023 om energilagring – Att främja ett koldioxidsnålt och säkert energisystem i EU (EUT C 103, 20.3.2023, s. 1).

([17]) Kommissionens rekommendation (EU) 2023/2407 av den 20 oktober 2023 om energifattigdom (EUT L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) Kommissionens rekommendationer belyser hur oerhört viktigt det är med ett brett regionalt samråd och att säkerställa tidiga och inkluderande samråd om planen där även allmänheten kan delta på ett meningsfullt sätt under en tillräckligt lång tidsperiod och får tillräcklig information, i linje med Århuskonventionen ([18]).

(16) Kommissionens rekommendationer om en rättvis omställning bygger på bedömningen av om man i Litauens plan tillräckligt ingående identifierar klimat- och energiomställningens konsekvenser för samhälle, sysselsättning och kompetens och beskriver lämpliga åtföljande styrmedel och åtgärder för att främja en rättvis omställning och samtidigt bidra till att främja både de mänskliga rättigheterna och jämställdhet.

(17) Till grund för kommissionens rekommendationer till Litauen ligger en bedömning av landets utkast till uppdaterad nationell energi- och klimatplan ([19]) som offentliggörs tillsammans med denna rekommendation.

(18) Litauen bör ta vederbörlig hänsyn till dessa rekommendationer när landet utarbetar sin slutliga uppdaterade integrerade nationella energi- och klimatplan som ska lämnas in senast den 30 juni 2024.

Rekommendationer om förenligheten med unionens klimatneutralitetsmål och med att säkerställa framsteg med anpassningen

(19) Kommissionen är i enlighet med förordning (EU) 2021/1119 (*den europeiska klimatlagen*) skyldig att bedöma om nationella åtgärder är förenliga med klimatneutralitetsmålet och med att säkerställa framsteg med anpassningen. Kommissionen har bedömt om Litauens åtgärder är förenliga med dessa mål ([20]). Rekommendationerna nedan grundar sig på den bedömningen. Litauen bör ta vederbörlig hänsyn till dessa rekommendationer och följa upp dem i enlighet med den europeiska klimatlagen.

(20) Olika EU-finansieringsinstrument kan mobiliseras för att finansiera anpassningsåtgärder. Det bör tas större hänsyn till klimatresiliens när medlemsstaterna utformar sina nationella planer inom ramen för de relevanta EU-fonderna. Inget av medlen får skada klimatanpassningen, dvs. öka sårbarheten vare sig hos stödmottagarna eller hos någon annan.

(21) Den lokala nivån har befogenheter som kan påverka klimatresiliensen mer allmänt. Utarbetandet och genomförandet av anpassningsstyrmedel på subnationell nivå är av stor betydelse.

(22) Naturbaserade lösningar är effektiva alternativ, även i fråga om kostnader, för anpassning- och riskreducering, om det ges incitament till att införa dem genom strategiska ramverk, styrmedel och finansiering. De kan genomföras självständigt eller integreras i andra anpassnings- och riskreduceringsåtgärder, i kombination med mer tekniska eller infrastrukturbaserade lösningar. Vid genomförandet måste hänsyn tas till ekosystemens komplexitet och klimatförändringarnas förväntade effekter, det lokala sammanhanget, sammankopplade intressen och värden samt socioekonomiska förhållanden.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS LITAUEN ATT GÖRA FÖLJANDE:

UTKASTET TILL UPPDATERAD NATIONELL ENERGI- OCH KLIMATPLAN ENLIGT FÖRORDNING (EU) 2018/1999

1. Fastställa kostnadseffektiva ytterligare styrmedel och åtgärder för att överbrygga klyftan på 0,1 procentenhet i syfte att uppnå det nationella målet om 21 % minskade växthusgaser 2030 jämfört med 2005 års nivåer enligt förordningen om ansvarsfördelning, och vid behov ange hur de flexibiliteter som finns tillgängliga inom ramen för förordningen om ansvarsfördelning kommer att användas för att uppfylla kraven. Komplettera uppgifterna om styrmedel och åtgärder och redogör tydligt för deras omfattning, tidsplan och när så är möjligt förväntade inverkan på minskningen av växthusgasutsläppen, inbegripet när det gäller åtgärder som ingår i unionens finansieringsprogram (t.ex. i den gemensamma jordbrukspolitiken).

([18]) Konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor av den 25 juni 1998 (*Århuskonventionen*).

([19]) SWD(2023) 918.

([20]) EU:s lägesrapport om klimatåtgärder 2023, COM(2023) 653 final, och arbetsdokument från kommissionens avdelningar, *Assessment of progress on climate adaptation in the individual Member States according to the European Climate Law* (inte översatt till svenska), SWD(2023) 932.

2. Identifiera den mängd koldioxidutsläpp som skulle kunna avskiljas per år senast 2030, inbegripet källa. Lämna närmare uppgifter om hur den avskilda koldioxiden ska transporteras. Ange total lagringskapacitet och injektionsvolymer för koldioxid som kommer att finnas tillgängliga 2030.

3. Inkludera ytterligare åtgärder i LULUCF-sektorn och precisera deras tidsplan och omfattning samt kvantifiera deras förväntade effekter för att säkerställa att upptagen av växthusgaser på ett ändamålsenligt sätt anpassas efter EU:s mål om ett nettoupptag på −310 miljoner ton koldioxidekvivalenter för 2030 och efter det landsspecifika mål om ett nettoupptag på −661 kiloton koldioxidekvivalenter som fastställs i förordning (EU) 2018/841. Tillhandahålla tydlig information om hur offentliga medel (både unionsmedel, däribland den gemensamma jordbrukspolitiken, och statligt stöd) och privat finansiering genom system för kolinlagrande jordbruk på ett konsekvent och effektivt sätt används för att uppnå det nationella målet för nettoupptag. Tillhandahålla information om status och de framsteg som måste göras för att säkerställa att man uppnår en högre Tier-nivå eller mer geografiskt explicita dataset för övervakning, rapportering och kontroll, i överensstämmelse med del 3 i bilaga V till förordning (EU) 2018/1999.

4. Tillhandahålla ytterligare analyser om relevanta klimatsårbarheter och klimatrisker när det gäller uppnåendet av de nationella målsättningarna, målen och bidragen samt styrmedlen och åtgärderna inom ramen för energiunionens olika dimensioner. Beskriva och kvantifiera på ett tydligare sätt kopplingen till de specifika mål och styrmedel inom ramen för energiunionen som styrmedlen och åtgärderna för anpassning bör stödja. Ange i tillräcklig detalj ytterligare styrmedel och åtgärder för anpassning som stöder Litauens uppnående av nationella målsättningar, mål och bidrag inom ramen för energiunionen.

5. Tillhandahålla uppskattade utvecklingsbanor och en långsiktig plan för införandet av teknik för förnybar energi under de närmsta tio åren, med en prognos fram till 2040. Inkludera ett vägledande mål för innovativ teknik för förnybar energi för 2030, i linje med direktiv (EU) 2018/2001 i dess ändrade lydelse. Inkludera särskilda mål för att bidra till de vägledande delmålen för byggnader och industrin för 2030. Bekräfta att prognoserna i planen utgör det bindande målet för uppvärmning och kylning för 2021–2025 och 2026–2030. Ange vilket mål Litauen avser att uppnå inom transportsektorn genom skyldigheten för bränsleleverantörer, bland annat genom ett delmål för avancerade biodrivmedel och förnybara drivmedel av icke-biologiskt ursprung, och säkerställa att miniminivån för sådana drivmedel till 2030 iakttas. Bekräfta den bindande nivån för förnybara drivmedel av icke-biologiskt ursprung inom industrin till 2030.

6. Inkludera detaljerade och kvantifierade styrmedel och åtgärder på ett sätt som gör det möjligt att i tid och kostnadseffektivt uppnå det nationella bidraget till unionens bindande mål för förnybar energi på minst 42,5 % 2030, med en kollektiv strävan att öka denna andel till 45 %. Särskilt ange för vilken förnybar energiteknik som landet planerar att utse ”accelerationsområden för förnybar energiproduktion” med snabbare och enklare förfaranden. Beskriv vilka ytterligare åtgärder som ska vidtas för att säkerställa ett möjliggörande ramverk för ökad integrering mellan elnät och värme- och kylnät. Beskriv hur utformningen av skyldigheten för bränsleleverantörer inom transportsektorn kommer att se ut och inkludera jämförbara åtgärder för att främja vätgas inom industrin och förbereda EU för handel med förnybar vätgas.

7. Inkludera prognoser för tillgång och efterfrågan på bioenergi per sektor och tillhandahålla uppgifter om import och källan till skogsbiomassa som används för energi. Inkludera en bedömning av den inhemska försörjningen av skogsbiomassa för energiändamål 2021–2030 i enlighet med de stärkta hållbarhetskriterierna i artikel 29 i direktiv (EU) 2018/2001 i dess ändrade lydelse, och en bedömning av förenligheten mellan den planerade användningen av skogsbiomassa för energiproduktion och Litauens skyldigheter enligt den reviderade LULUCF-förordningen, i synnerhet för 2026–2030, tillsammans med nationella åtgärder och styrmedel för att säkerställa denna förenlighet. Inkludera ytterligare åtgärder för att främja hållbar produktion av biometan, mot bakgrund av Litauens potential för och produktion av hållbar biogas/biometan, profil när det gäller naturgasförbrukning och befintlig infrastruktur, användning av rötrester samt tillämpningar för biogen koldioxid.

8. Tillhandahålla i så stor utsträckning som möjligt den förväntade tidsplanen för de steg som leder fram till antagandet av de lagstiftningsåtgärder och andra styrmedel som syftar till att införliva och genomföra bestämmelserna i direktiv (EU) 2018/2001 i dess ändrade lydelse, i synnerhet när det gäller de åtgärder som nämns i de föregående punkterna.

9. Ange fullständiga styrmedel och åtgärder för att uppnå de nationella energieffektivitetsbidragen och i synnerhet uppgifter om den nationella energieffektivitetsfondens roll enligt artikel 30 i direktiv (EU) 2023/1791 vad gäller uppfyllandet av de nationella bidragen till EU:s energieffektivitetsmål, inbegripet användningen av fondens finansieringsinstrument.

10. Inkludera en uppdaterad ambitionsnivå vad gäller att säkerställa ett koldioxidfritt nationellt byggnadsbestånd med hög energieffektivitet och omvandla befintliga byggnader till nollutsläppsbyggnader senast 2050, inklusive mellanliggande delmål för 2030 och 2040 och en jämförelse mellan dessa delmål och den senaste långsiktiga renoveringsstrategin. Säkerställa konsekvens i fråga om den förväntade ökningen av hushållens slutliga energianvändning och energibesparingarna för byggnader i planen.

11. Stärka energisystemets resiliens, i synnerhet genom att fastställa ett mål för utbyggnaden av energilagringen. Förklara närmare hur Litauen avser att fortsätta att uppmuntra till minskad efterfrågan på gas fram till 2030. Bedöma oljeinfrastrukturens (raffinaderier, oljelager) tillräcklighet till följd av den förväntade nedgången i efterfrågan på olja och övergången till koldioxidsnåla alternativ.

12. Föreslå tydliga målsättningar och mål för att förbättra efterfrågeflexibiliteten inom systemet mot bakgrund av en bedömning av flexibilitetsbehoven. Beskriv specifika åtgärder för att underlätta integreringen av energisystemet i samband med artikel 20a i direktiv (EU) 2018/2001, i dess ändrade lydelse enligt direktiv (EU) 2023/2413. Ange hur Litauen ska utveckla konkurrenskraftigare slutkundsmarknader och öka konsumentinflytandet på slutkundsmarknaden.

13. Uppdatera bedömningen av situationen i fråga om energifattigdom och målen för att minska energifattigdomen enligt förordning (EU) 2018/1999, med beaktande av rekommendation (EU) 2023/2407.

14. Lämna ett närmare förtydligande av nationella mål inom forskning, innovation och konkurrenskraft för användningen av ren teknik, och staka ut en väg för 2030 och 2050, i syfte att stödja utfasningen av fossila bränslen inom industrin och en övergång för företagen till en cirkulär nettonollekonomi. Föreslå styrmedel och åtgärder för att främja utvecklingen av nettonollprojekt, däribland de som är relevanta för energiintensiva industrier. Beskriva ett förutsägbart och förenklat regelverk för tillståndsförfaranden och hur tillgången till nationell finansiering ska förenklas vid behov. Tillhandahålla detaljerade styrmedel och åtgärder för kompetensutveckling på området ren energi och för att främja en öppen handel för resilienta och hållbara leveranskedjor vad gäller viktiga komponenter och utrustning på nettonollområdet.

15. Ange de reformer och åtgärder för att mobilisera privata investeringar som behövs för att uppnå energi- och klimatmålen. Förbättra och utvidga analysen av investeringsbehov så att den inbegriper en heltäckande och enhetlig översikt över offentliga och privata investeringsbehov totalt sett och per sektor. Komplettera en top-down-strategi som omfattar hela ekonomin med en projektspecifik bedömning enligt bottom-up-strategin. Inkludera en uppdelning av de totala investeringsbehoven med ytterligare information om finansieringskällor på nationell, regional och unionsnivå samt privata finansieringskällor som ska mobiliseras. Inkludera en kort beskrivning av den typ av ekonomiskt stödprogram som valts för att genomföra styrmedlen och åtgärderna, som finansieras via den offentliga budgeten, och användningen av blandade finansieringsinstrument med hjälp av bidrag, lån, tekniskt bistånd och offentliga garantier, inbegripet nationella investeringsbankers roll i respektive program och/eller hur den privata finansieringen mobiliseras. Överväga en kostnadseffektiv överlåtelse till andra medlemsstater enligt förordningen om ansvarsfördelning som en finansieringskälla. Tillhandahålla en tillförlitlig bedömning av planerade styrmedels och åtgärders makroekonomiska konsekvenser.

16. Beskriva på vilket sätt de styrmedel och åtgärder som ingår i den uppdaterade planen är förenliga med Litauens nationella återhämtnings- och resiliensplan och REPowerEU-kapitlet.

17. Förklara närmare hur och när Litauen avser att fasa ut de kvarvarande subventionerna för fossila bränslen.

18. Tillhandahålla mer detaljerad information om klimat- och energiomställningens konsekvenser för samhälle, sysselsättning och kompetens, och eventuella andra fördelningseffekter, samt om de planerade målsättningarna, styrmedlen och åtgärderna för att stödja en rättvis omställning. Fastställa stödtyp, effekten av initiativen, målgrupperna och avsatta resurser, med beaktande av rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet ([21]). Inkludera, i den mån det är möjligt, fler uppgifter som kan utgöra en lämplig analytisk grund för att utarbeta en framtida social klimatplan i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/955 ([22]), däribland om hur man kan bedöma utmaningar och sociala konsekvenser för de mest utsatta grupperna till följd av införandet av utsläppshandelssystemet för bränsleförbränning i byggnader, vägtransport och ytterligare sektorer, samt hur man kan fastställa potentiella stödmottagare och en relevant politisk ram. Förklara hur den politiska ram som fastställs i den nationella energi- och klimatplanen kommer att bidra till utarbetandet av den sociala klimatplanen och hur Litauen kommer att säkerställa överensstämmelse mellan dessa två planer.

19. Utöka det redan goda regionala samarbetet med angränsande medlemsstater i Östersjöområdet och inom högnivågruppen för den baltiska energimarknadens sammanlänkningsplan, bland annat om förnybar energi, energieffektivitet och den inre marknaden, med beaktande av gemensamma utmaningar och mål. Fortsätta ansträngningarna för att underteckna det återstående nödvändiga bilaterala solidaritetsarrangemanget för en trygg gasförsörjning med sitt grannland (Polen).

NATIONELLA ÅTGÄRDERS FÖRENLIGHET MED UNIONENS KLIMATNEUTRALITETSMÅL OCH MED ATT SÄKERSTÄLLA FRAMSTEG MED ANPASSNINGEN I ENLIGHET MED FÖRORDNING (EU) 2021/1119

1. Ta större hänsyn till klimatresiliens i användningen av stöd från unionens finansieringsprogram, såsom den gemensamma jordbrukspolitiken, finansieringen från sammanhållningspolitiken och andra relevanta EU-medel. EU-medel bör användas för att öka klimatresiliensen utan att öka sårbarheten (dvs. utan att orsaka betydande skada vad gäller anpassningen).

2. Inrätta mekanismer för att säkerställa att subnationell politik utarbetas samt regelbundet ses över och uppdateras.

3. Främja naturbaserade lösningar och ekosystembaserad anpassning i nationella strategier, styrmedel och planer samt tillhandahålla investeringar för att införa dem.

Utfärdad i Bryssel den 18 december 2023.

På kommissionens vägnar
Kadri SIMSON
Ledamot av kommissionen

([21]) Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet (EUT C 243, 27.6.2022, s. 35).

([22]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/955 av den 10 maj 2023 om inrättande av en social klimatfond och om ändring av förordning (EU) 2021/1060 (EUT L 130, 16.5.2023, s. 1).